

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET (KD)
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Oslo, 21. desember 2009

Deres ref: 200904676-/HAK

Vår ref: Inger Lise Blyverket / DOK-2009-03446

HØRING OM ETABLERING AV SENTRE FOR FREMRAGENDE UTDANNING (SFU)

HSH viser til utsendt høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet 18. 9.2009 og 02.10.2009 vedrørende høring om etablering av Sentre for fremragende utdanning. HSH er hovedorganisasjonen for handel og tjenester og representerer om lag 14 000 virksomheter.

HSH har følgende synspunkter:

- HSH er positiv til opprettelse av sentre for fremragende undervisning, eventuelt sentre for fremragende utdanning fordi vi mener det er behov for å synliggjøre og anerkjenne miljøer innenfor academia som setter undervisningskvalitet særlig høyt og som bidrar til innovasjon og utvikling av undervisningspraksiser
- HSH mener at utvikling av undervisningspraksis som utnytter potensialet i tette og forpliktende samarbeidsrelasjoner med næringslivet bør være en sentral del av slike sentres virkeområde, og at dette må speiles i tildelingskriteriene
- HSH mener det er behov for sentre knyttet til profesjonsutdanninger, inkludert lærerutdanninger. Både kortere og lengre profesjonsutdanninger involverer mange studenter og har stor betydning for utvikling av samfunnet som sådan, og velferdsstaten spesielt. Særskilte utfordringer knyttet til samarbeid med praksisfeltet bør utforskes gjennom slike sentre
- HSH ønsker økt oppmerksomhet om pedagogisk entreprenørskap og mener det er avgjørende viktig at både generelle sentre for fremragende undervisning - eventuelt sentre for fremragende utdanning - og sentre knyttet til profesjonsutdanninger inkluderer entreprenøriell læring

Utdyping av HSHs synspunkter:

Behovet for sentre for fremragende undervisning/utdanning:

HSH uttalte seg positivt til forslaget om etablering for sentre for fremragende undervisning da det ble foreslått i NOU 2008:3 - Sett under ett (Stjernøutvalget) med henvisning til behovet for å stimulere til utvikling og innovasjon i læringsmåter og

pedagogisk tilrettelegging. Undervisning innenfor academia har ikke nødvendigvis vært oppfattet å være like meritterende som annen vitenskapelig virksomhet, og finansieringssystemet har blant annet bidratt til å fremme aktivitet knyttet til publisering av vitenskapelig materiale.

Ordningen med undervisningsdosent som likeverdig med professorkompetanse har vært et skritt i riktig retning, og det samme har Kvalitetsreformens økte fokus på undervisning, men det gjenstår fremdeles mye før undervisningskvalitet og utvikling av nye praksiser får den oppmerksomhet som det fortjener. Sett i lys av en sannsynlig utdanningsekspløsjon og langt flere studenter i høyere utdanning de nærmeste årene, forsterkes behovet for økt oppmerksomhet om undervisning og formidling for å styrke kvaliteten i studiene og motvirke frafall.

HSH har i og for seg ikke sterke meninger knyttet til hvorvidt en skal bruke begrepet "undervisning" eller "utdanning" i sentrenes navn men understreker behovet for at læringsmåter og pedagogisk tilrettelegging må stå helt sentralt i fremtidige sentres virkeområde.

Samarbeid med arbeids- og næringsliv:

HSH merket seg Stjernøutvalget forslag til kriterier for tildeling knyttet opp til samarbeid med arbeids- og næringsliv. De aller fleste av dem som uteksamineres fra høyskole eller universitet utdannes for nærings- og arbeidsliv utenfor utdanningsinstitusjonene. Synet på kunnskap har endret seg, og det er på alle trinn i utdanningsløpet mer fokus enn noen gang på læringsutbytte og oppnådd kompetanse. Det tradisjonelle skillet mellom teori og praksis viskes ut, og en større bredde i læringsarenaer og arbeidsformer vokser naturlig fram. Arbeidslivet kan tilby oppdatert kunnskap og utstyr, virkelige arbeids- og opplærings situasjoner og realistiske forventninger om innsats og resultat. Det er derfor et pedagogisk fortrinn å integrere arbeidslivet i det samlede opplæringsløpet, også innenfor høyere utdanning.

HSH vil understreke de erfaringer som har blitt gjort de seinere årene; blant annet gjennom KUP-prosjektet *Lærlingordning i høyere utdanning* og andre som har latt seg inspirere av det. Forpliktende samarbeidsrelasjoner som etablerer arbeidsplassen som en likeverdig læringsarena og i tett integrasjon med opplæringen "on campus", har vist seg gode både når det gjelder å utvikle akademisk kvalitet, styrke opplevelsen av relevans og mening for studenter og bidra til økt motivasjon for studieløpet. Særlig spennende er det å konstatere at flere utdanningsinstitusjoner nå er i ferd med å utvikle "lærlingordninger" der studenter, slik som lærlinger i fag- og yrkesopplæringen, delvis er ansatt i bedrifter gjennom studietiden og veksler mellom bedrift og lærested gjennom hele studieløpet. Slik utvikling og innovasjon av undervisningspraksiser må understøttes og videreutvikles, blant annet gjennom kriterier for tildeling av sentre for fremragende undervisning/utdanning. I dag er dette i stor grad ildsjelbasert.

HSH vil også minne om viktige signaler gitt i St.meld.nr.44 (2008-2009) Utdanningslinja som gjelder yrkesrelevans og samarbeid med arbeidslivet. Både frivillig og obligatorisk praksis er viktig for arbeidslivet og bør kunne være et viktig element for å utvikle både kvalitet og relevans i større grad enn det UHRs utredning drøfter, også utenfor profesjonsutdanningene der det til dels er lang tradisjon for ulike praksismodeller. Bachelorgraden oppleves både av studenter og arbeidslivet som en utydelig grad med uklar yrkesrelevans. Mer praksis og tettere samarbeid med arbeidslivet kan videreutvikle dette utdanningsnivået.

Sentre knyttet til profesjonsutdanninger:

HSH støttet forslag i Stjernøutvalget om egne sentre for fremragende profesjonsutdanning, og vi mener fortsatt at det er behov for å stimulere til slike sentre, eller andre liknende tiltak, innenfor spesielt de kortere profesjonsutdanningene. HSH er derfor positiv til at Kunnskapsdepartementet planlegger et pilotprosjekt for dette innenfor lærerutdanning i 2010, og som kan være en modell som kan gjelde også for andre profesjonsutdanninger. HSH vil understreke at slike etableringer ikke må gjøres for å "reparere" svake miljøer men heller være et ledd i å stimulere fremragende miljøer ytterligere og bidra til læring, utvikling og spredning av gode modeller for praksis. Dette må også ses i sammenheng med blant annet behov for å utvikle kompetanse innenfor entreprenørskap som er foreslått som et sentralt læringsutbytte i begge de nye grunnskolelærerutdanningene som er under etablering.

Entreprenørskap i høyere utdanning:

HSH minner om Handlingsplan for entreprenørskap i utdanningen - fra grunnskole til høyere utdanning 2009-2014 som retter et særlig søkelys på høyere utdanning. Det er et stort behov for at også høyere utdanning legger til rette for utvikling av entreprenørielle holdninger og atferd. Vi minner om at entreprenørskap ikke er begrenset til oppstart av bedrifter, innovative prosjekter og nye arbeidsplasser, men like mye handler om individers evne til å gjøre ideer om til handling. På bakgrunn av at det i handlingsplanen heter at: "Norge skal være ledende internasjonalt innenfor entreprenørskap i utdanningen", er det nødvendig å inkludere kompetanse i pedagogisk entreprenørskap i tildelingskriteriene for sentre for fremragende undervisning/utdanning.

Vennlig hilsen

HSH

Harald Jachwitz Andersen/s
Direktør

Inger Lise Blyverket/s
Leder Arbeidsliv, kompetanse og samfunnsansvar